

Datum

3 maart 2022

Onderwerp

Input VNG en Regioburgemeesters voor Hoofdlijnen debat J&V 10 maart

Geachte dames en heren,

Op 10 maart spreekt u met minister Yesilgöz-Zegerius, minister Weerwind en staatssecretaris Van der Burg over de hoofdlijnen van de beleidslijnen vanuit het coalitieakkoord voor het departement van Justitie en Veiligheid.

Allereerst is er bij gemeenten, de VNG en bij de Regioburgemeesters waardering voor de forse investeringen in de rechtsstaat en de brede veiligheidsketens die daarover waken. Het is een trendbreuk na een periode van bezuinigingen die hebben geleid tot een afkalving van de instituties die veiligheid moeten bieden. Daar bovenop zien we een verder gejuridiseerde samenleving en complexere maatschappelijke opgaven. Gemeenten staan, met andere partners, vooraan om problemen van inwoners van Nederland aan te pakken. In de uitwerking van de kabinetsplannen moeten overheden de juiste keuzes te maken om inzet en middelen zo effectief mogelijk te besteden en knelpunten weg te nemen.

Daarom vragen wij aandacht voor de volgende onderwerpen:

- **Politie:** De knelpunten in de bezetting van de politie zijn een blijvend punt van zorg en aandacht;
- **Bewaken en beveiligen:** gemeenten moeten volwaardig aan de strategische tafel en er is 100 miljoen euro extra nodig om de bewakingseenheden uit de basisteams te kunnen halen (daarbovenop is dan nog 50 miljoen extra voor keteneffecten nodig);
- **Ondermijning:** Een samenhangende aanpak vergt betrokkenheid van gemeenten voor *preventie met gezag* en met passende uitvoeringskracht;
- **Digitale veiligheid en weerbaarheid:** Gemeenten hebben hierin een rol maar hebben behoefte aan duidelijkheid en een juridisch handelingskader;
- **Uitbuiting en prostitutiebeleid:** Gemeenten hebben middelen nodig om het programma *Samen tegen mensenhandel* uit te kunnen voeren, de Wet Regulering Sekswork moet snel behandeld worden. Denk bij uitbuiting ook aan arbeidsmigranten.

Politie

De werkzaamheden van de basisteams staan momenteel onder grote druk. Dat komt o.a. doordat de komende jaren veel agenten met pensioen zullen gaan en omdat de leden van de basisteams elders worden ingezet voor prioritair werk. Dit gaat niet alleen ten koste van het werk in de wijk, de zogenaamde gebiedsgebonden politiezorg. Het heeft ook gevolgen voor de opsporingswerkzaamheden die vanuit de basisteams worden verricht zoals het tegengaan van veel voorkomende criminaliteit en het optreden tegen beginnende jeugdige criminelen. Hiermee spannen we het paard achter de wagen, want juist het nabije optreden van de politie voorkomt erger.

Gemeenten waarderen de recent vrijgemaakte extra budgetten voor politie. We noemen ten eerste de motie Hermans c.s., aangenomen bij de Algemene Beschouwingen in september '21, waardoor er ongeveer 700 fte voor de basisteams bijkomen. Dat helpt op termijn om de formatie op orde te brengen. Wij dringen er wel op aan de verdeling van deze fte's aan de gezagen te laten, zij kunnen het best inschatten waar versterking nodig is.

Ten tweede heeft het nieuwe kabinet in het regeerakkoord 200 miljoen toebedeeld aan de politie, waarmee een begin gemaakt kan worden om de basis in de organisatie voor de langere termijn op orde te brengen.

Ondanks deze twee impulsen is daarmee de acute bezettingsproblematiek niet verdwenen. Het betekent dat de komende periode scherp gekozen zal moeten worden in wat de politie wel en niet kan doen. Dit zijn pijnlijke keuzes voor de gezagen. Het vraagt ook terughoudendheid van ons allemaal in het toebedelen van extra werk aan de politie.

Op langere termijn vragen we aandacht voor de resterende ambities uit het position paper [Politie van morgen en overmorgen](#), waarin gepleit wordt voor investeringen in mensen, middelen en nieuwe technieken in alle geledingen van het korps. Het blijft noodzakelijk om op termijn de formatie van alle aspiranten in de eenheden om te zetten in volledig opgeleide en inzetbare medewerkers. Dit vraagt echter nog eens om een forse investering.

De politie is gebaat bij rust en perspectief. Dat vraagt stabiele financiering. Ook een nieuwe CAO zou daar aan kunnen bijdragen.

Bewaken en Beveiligen

Door de [commissie Bos](#) is het stelsel *Bewaken en Beveiligen* doorgelicht. Meerdere aanbevelingen zijn acuut en worden ook onder regie van de NCTV verder uitgewerkt. Van belang daarbij is dat het lokaal bestuur volwaardig aan tafel zit, vanuit de gezagsverantwoordelijkheid over het bewaken en beveiligen van objecten. De samenhang tussen objectbeveiliging en persoonsbeveiliging is immers groot en we zetten met elkaar ook dezelfde organisaties in voor deze beveiligingsopdrachten.

De explosieve groei van het aantal beveiligingsopdrachten lijkt voorlopig nog niet ten einde te komen. Al sinds de moord op Derk Wiersum worden de bewakingseenheden (een neventaak van agenten uit de basisteams) voor 100% ingezet op deze opdrachten. Dit gaat om enkele honderden fte die daarmee niet aan hun dagelijkse werk in en voor de wijk toekomen. Er is geen sprake meer van tijdelijkheid en de urgentie om deze mensen weer in de wijk in te kunnen zetten is groot, zoals hierboven is benoemd. Het vraagt om creativiteit en andere samenwerkingsvormen in het domein van bewaken en beveiligen. Ook het beter op elkaar afstemmen van de locaties van beveiligde inrichtingen en beveiligde rechtbanken draagt bij aan het verminderen van beveiligingsopdrachten rond transport van gedetineerden.

Maar de toegenomen druk op het stelsel vraagt ook om een andere inrichting van deze bewakingseenheden. Om de inzet van de bewakingseenheden verder te kunnen flexibiliseren en niet meer ten koste van het werk in de wijk te laten gaan, is een extra investering nodig van ongeveer 100 miljoen euro voor de politie (daarbovenop nog 50 miljoen euro voor keteneffecten). Daarmee kunnen de bewakingseenheden uit de constructie van een neventaak worden gehaald en gericht en flexibel worden ingezet in het domein van bewaken en beveiligen, zonder dat dit ten koste gaat van de capaciteit in de basisteams. Deze basisteams kunnen dan weer op sterkte worden gebracht en werken aan de belangrijke taak die zij voor onze inwoners uitvoeren. Gelet op de urgentie hiervan is het jammer dat hier in het regeerakkoord nog geen financiële dekking voor is gegeven.

Ondermijning

Ondermijnende criminaliteit is een 'veelkoppig monster'. Gemeenten groot en klein zien dagelijks de gevolgen hiervan: corruptie, bedreigingen, intimidatie, geweld en helaas steeds meer (dodelijke) slachtoffers, ook als 'vergissing'.

Het kabinet investeert in het aanpakken van de ondermijning van de rechtsstaat en de samenleving. Een groot deel van de middelen wordt besteed aan landelijke partijen. Het is echter onduidelijk of deze budgetten beschikbaar zijn voor lokale en regionale opgaven. Het is immers op dit niveau dat ondermijning tot uiting komt in de samenleving. Wij vinden het zorgelijk dat er voor de lokale aanpak

beperkt middelen zijn vrijgemaakt. Gemeenten vervullen een belangrijke regierol in de aanpak van ondermijning. Zij hebben structurele, robuuste financiering nodig om ondermijning langdurig, integraal en preventief aan te kunnen pakken. Versterking van de uitvoeringskracht dient daarin centraal te staan. Denk bijvoorbeeld aan Bibob-coördinatoren en juristen en regisseurs ondermijning. Die versterking is zeker nodig in bepaalde kwetsbare wijken, buurten en (landelijke) gebieden.

Door de focus op uitvoering te leggen, wordt ook duidelijk dat er knelpunten zijn met het vergaren en delen van informatie. De aanpak van ondermijningsaanpak zal sterk verbeteren, en de gedane investeringen zullen beter renderen, als die knelpunten worden weggenomen. Het is daarom van belang dat de Wet gegevensdeling door samenwerkingsverbanden spoedig door het parlement wordt aangenomen.

Los van de financiële kant is er een sterke behoefte aan samenhang in de ondermijningsaanpak. Dat betreft zowel de min of meer gelabelde gelden voor de veiligheidsketens en -netwerken, preventie-aanpak, aanpak van mainports en criminele geldstromen, als het landelijk niveau, tussen de ministeries en domeinen die zij vertegenwoordigen. Wij zijn benieuwd hoe de middelen uit het coalitieakkoord (100 miljoen structureel) de opgaven zullen versterken waar gemeenten lokaal en regionaal voor staan.

Digitale veiligheid en weerbaarheid

Gemeenten krijgen op steeds meer gebieden te maken met criminaliteit en openbare ordeproblemen met een digitale component. De investeringen van het kabinet, hoewel niet direct gericht op gemeenten, helpen hen bij het verder ontwikkelen van een handelingsperspectief voor digitale veiligheid op lokaal niveau. Gemeenten pleiten daarbij wel voor duidelijkheid en voor een juridisch kader over verantwoordelijkheidsverdeling voor veiligheid van inwoners en ondernemers in de online wereld en ook voor online monitoring.

Uitbuiting en prostitutiebeleid

De VNG heeft onlangs input geleverd voor het debat over mensenhandel en prostitutie. Wij pleitten bij die gelegenheid voor drie zaken:

1. Middelen voor gemeenten om het programma *Samen tegen Mensenhandel* uit te kunnen voeren;
2. Snelle behandeling van de *Wet Regulering Sekswork (35715)*. We roepen u wel op oog te blijven houden voor het risico dat sekswork door deze wet juist meer uit het zicht van gemeenten raakt met als gevolg grote risico's van voortdurende uitbuiting en de bedreiging van leefbaarheid rond de werkplekken van de seksworkers in wijken, buurten en recreatieparken;
3. Mensenhandel is met meer verbonden dan alleen prostitutie maar ook bijvoorbeeld met arbeidsmigratie.